

Benchmark Huishoudelijk Afval

Amsterdam

SAMENVATTING

Peiljaar 2023

NVRD Benchmark Huishoudelijk Afval

Leren door te vergelijken

Inhoud

1. Inleiding	**3**
2. Kernprestaties	**4**
3. Milieu	**6**
4. Kosten	**13**
5. Dienstverlening	**14**
6. Regievaardigheden	**15**
7. Basisgegevens	**16**

Datum: 11 oktober 2024
Status: definitief

De Benchmark Huishoudelijk Afval is een product van de NVRD, in samenwerking met Rijkswaterstaat en uitgevoerd door Cyclusmanagement.

1. Inleiding

De benchmark huishoudelijk afval is een prestatiemeting waarbij gemeenten en inzamelbedrijven aan de hand van vooraf vastgestelde indicatoren hun afval(scheidings)prestaties vergelijken. Doel van de benchmark is het inzicht in eigen functioneren en presteren te vergroten om op die manier handvatten voor verbetering te bieden.

De Benchmark kent vier prestatiegebieden: milieu, kosten, dienstverlening en vaardigheden. Per prestatiegebied zijn prestatie-indicatoren gedefinieerd. Het gemeentelijk afval- en grondstoffenbeheer beoogt over het algemeen zo veel mogelijk recycling van huishoudelijk afval tegen zo laag mogelijke beheerkosten. Het recyclepercentage en de totale beheerkosten zijn de belangrijkste prestatie-indicatoren in deze benchmark.

Vergelijkingsbasis

Aan de benchmark peiljaar 2023 hebben 122 deelnemers meegedaan die in totaal 189 gemeenten vertegenwoordigen (sommige inzamelbedrijven doen voor meerdere gemeenten mee). In de benchmark worden de gemeenten en bedrijven zoveel mogelijk vergeleken op basis van dezelfde omstandigheden. Omdat het aandeel hoogbouw in een verzorgingsgebied zeer prestatiebepalend blijkt te zijn en hierop nauwelijks kan worden gestuurd, zijn de deelnemende organisaties gegroepeerd naar hoogbouwklasse. De volgende hoogbouwklasses zijn gedefinieerd:

Klasse A 50 t/m 100% hoogbouw
Klasse B 30 t/m 49% hoogbouw
Klasse C 20 t/m 29% hoogbouw
Klasse D 0 t/m 19% hoogbouw

Amsterdam heeft 87% hoogbouw en is ingedeeld in klasse A. In deze rapportage vindt de vergelijking plaats vanuit gemeentelijk perspectief. Dat wil zeggen dat Amsterdam wordt vergeleken met vergelijkbare gemeenten (met of zonder eigen inzameldienst).

Leeswijzer

Deze rapportage is een samenvatting van de benchmark. Per prestatiegebied wordt **Amsterdam** op de belangrijkste prestatie-indicatoren vergeleken met het klasse A-gemiddelde. Voor een uitgebreide vergelijking wordt verwezen naar het bijlagerapport.

2. Kernprestaties

Hoe presteert Amsterdam tov de benchmark?

Op de vier prestatiegebieden van de benchmark is weergegeven hoe Amsterdam presteert ten opzichte van de benchmark klasse A.

Milieu

	Amsterdam	KLASSE A	.
Recycling (%)	25%	35%	●
CO2-reductie (kg/inw)	65	67	●

Kosten

Afvalbeheerkosten (€/ aansl)	252	231	●

Dienstverlening

Dienstverleningsniveau (score)	319	333	●

Regie

Regievaardigheid (score)	22	19	●

Legenda

● = boven het klasse-gemiddelde (> 5%)
● = ongeveer gelijk aan het klasse-gemiddelde (-5% tot +5%)
● = onder het klasse-gemiddelde (< 5%)

Toelichting

Recycling % = het aandeel huishoudelijk afval dat uiteindelijk ingevoerd wordt in het recyclingproces.

Afvalbeheerkosten = de kosten die gemoeid zijn met de gemeentelijke zorgplicht, bestaande uit de inzamelkosten, overslag- en transportkosten, verwerkingskosten, en overige afvalkosten (beleidskosten, voorlichting, handhaving en perceptiekosten), minus de opbrengsten verkregen vanuit producentenverantwoordelijkheid.

Dienstverleningsniveau = het gemak waarmee grondstoffen gescheiden kunnen worden aangeboden. In de benchmark wordt op basis van de intensiteit van de dienstverlening (inzamelfrequentie, voorzieningsdichtheid) een totaal score berekend.

Regievaardigheid = de mate waarin de gemeente regie voert op het afval- en grondstoffenbeheer. In de benchmark worden 26 regieaspecten onderscheiden op 4 verschillende gebieden: beleid, burgerparticipatie, informatiesturing en circulariteit. De score wordt bepaald door de som van de van toepassing zijnde regievaardigheden (maximaal 26 punten).

Kosten-effectiviteit

In de onderstaande figuur zijn alle gemeenten uit KLASSE A weergegeven, waarbij het recyclepercentage is afgezet tegen de totale afvalbeheerkosten. De positie van de bol geeft een indicatie van de kosten-effectiviteit van het afval- en grondstoffenbeheer. De kleur van de bol geeft de toegepaste inzamelstrategie weer.

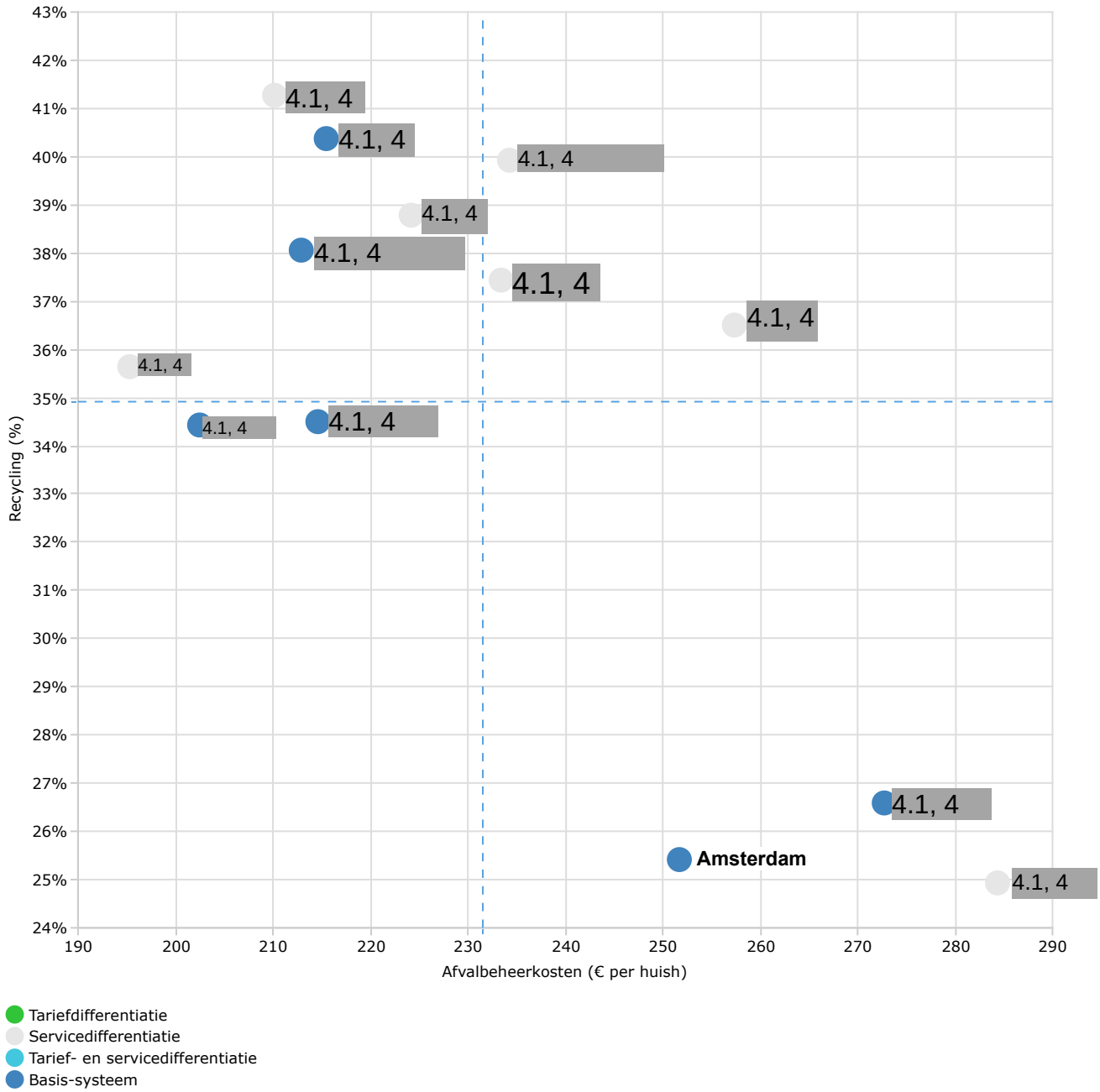

Toelichting

Tariefdifferentiatie (diftar) = gemeenten die een variabel tarief voor restafval hebben ingevoerd: hoe meer of hoe vaker restafval wordt aangeboden, hoe meer een huishouden betaalt.

Servicedifferentiatie (omgekeerd inzamelen) = gemeenten die hun serviceniveau hebben verlegd van afval naar grondstoffen: grondstoffen worden met een hoog serviceniveau ingezameld (inzameling aan huis, hoge ophaalfrequentie) en restafval wordt met een laag serviceniveau ingezameld (lage ophaalfrequentie of met verzamelcontainers op buurtniveau).

Tarief- en servicedifferentiatie = gemeenten die zowel tariefdifferentiatie als servicedifferentiatie hebben toegepast.

Basis-systeem = gemeenten die noch tariefdifferentiatie, noch servicedifferentiatie hebben toegepast.

3. Milieu

Hoe presteert Amsterdam op de milieu-indicatoren *huishoudelijk afval, recycling* en *CO2-reductie* ten opzichte van de benchmark?

	Amsterdam	KLASSE A	.
Huishoudelijk afval (kg/inw)	350	388	●
Scheiding (%)	34%	46%	●
Restafval (kg/inw)	230	207	●
Recycling (%)	25%	35%	●
CO2-reductie (kg/inw)	65	67	●

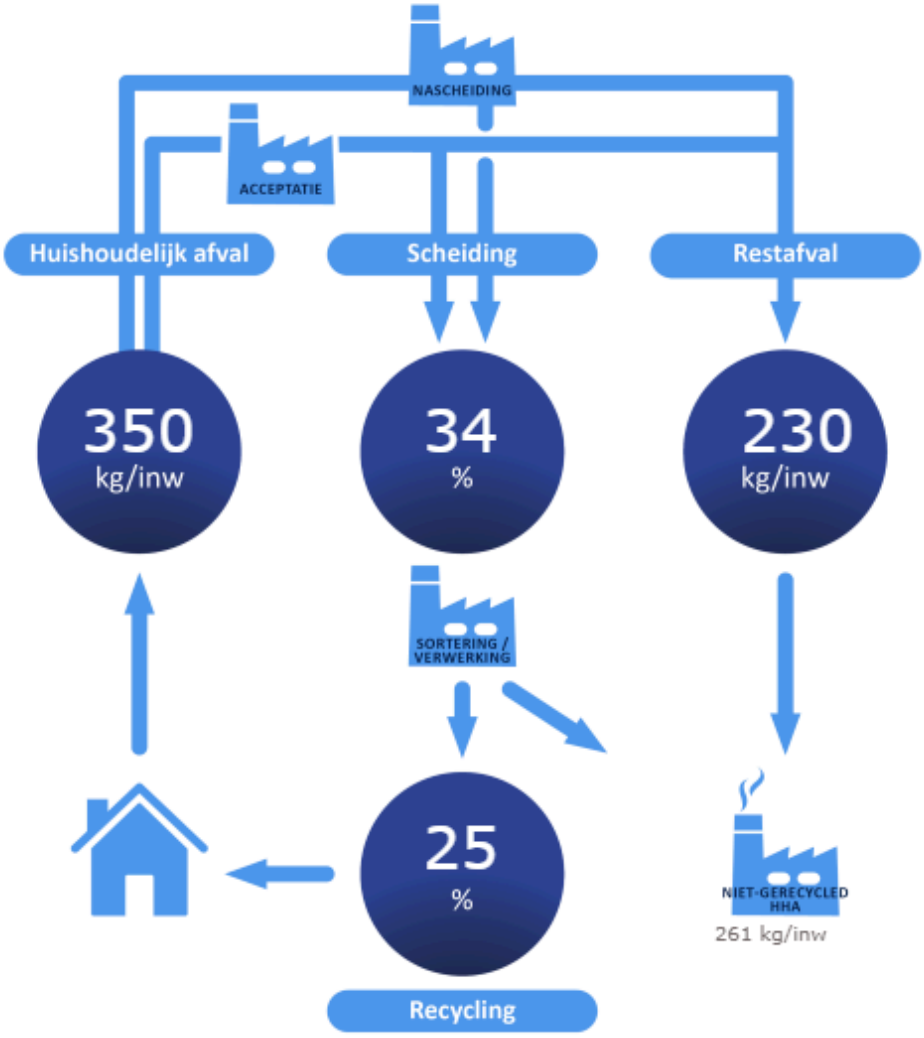

Toelichting

Huishoudelijk afval = de totale hoeveelheid aan afval en grondstoffen die bij huishoudens vrijkomt (inclusief grof afval).

Scheiding % = het aandeel van de totale hoeveelheid huishoudelijk afval dat (na)gescheiden wordt.

Restafval = de hoeveelheid afval die resteert na (na)scheiding.

Recycling % = het aandeel huishoudelijk afval dat uiteindelijk ingevoerd wordt in het recyclingproces. Voor Amsterdam is deze indicator berekend op basis van specifiek opgegeven sorteer- en verwerkingsrendementen.

CO_2-reductie = de gereduceerde hoeveelheid CO_2 als gevolg van het recyclen van grondstoffen (gft, pmd, oud papier, glas, textiel, hout, grof tuinafval, frituurvet en luiers).

Huishoudelijk afval (kg/inw)

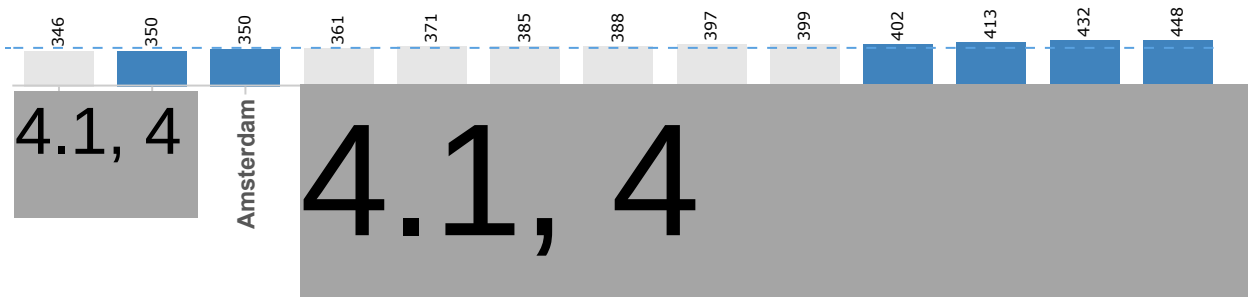

Scheiding (%)

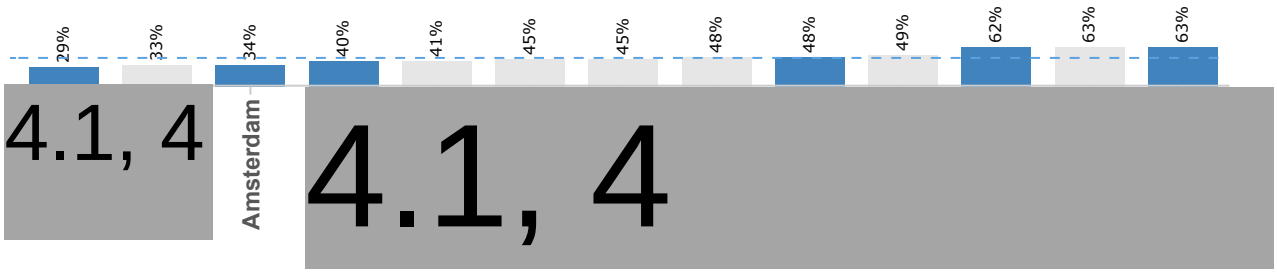

Restafval (kg/inw)

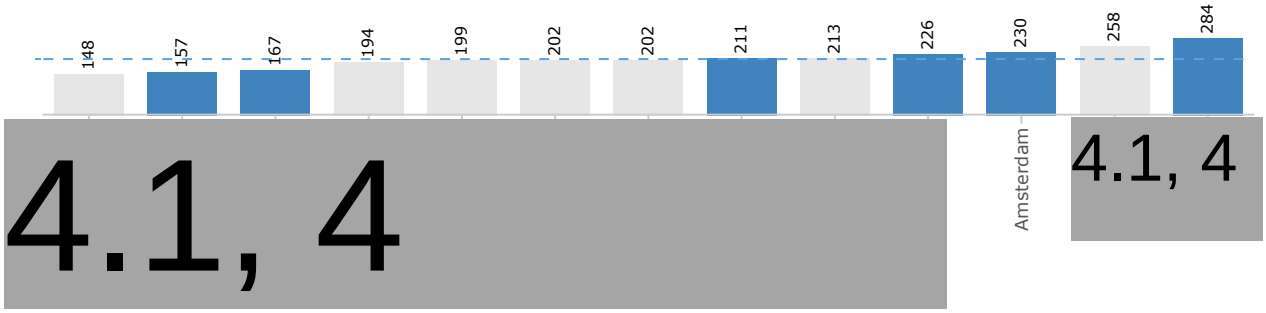

Recycling (%)

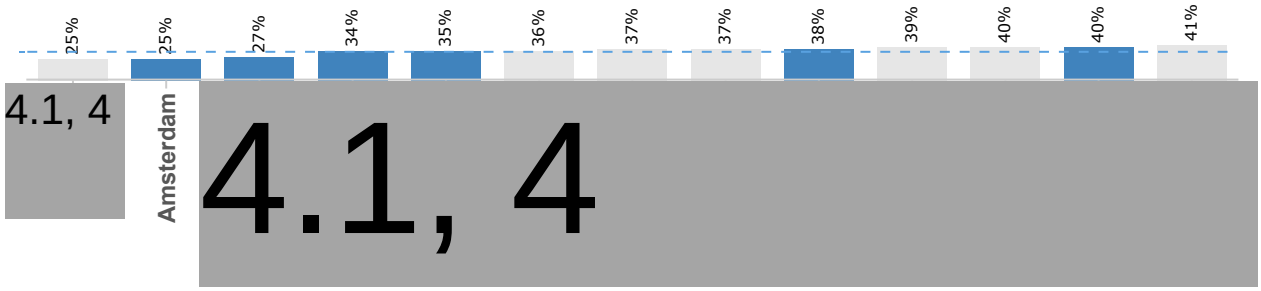

CO2-reductie (kg/inw)

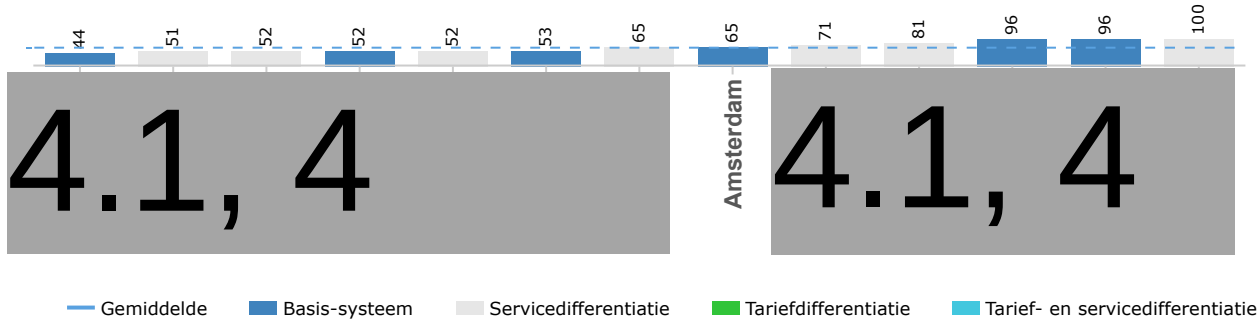

Hoeveelheden gescheiden

Hieronder zijn de ingezamelde hoeveelheden grondstoffen weergegeven, exclusief afkeur en inclusief de grondstoffen die naderhand uit het restafval worden gehaald. De hoeveelheid afval die na (na)scheiding overblijft is de hoeveelheid *restafval*. Deze indicator is vergelijkbaar aan de voormalige VANG-kg-restafval doelstelling.

Fijn huishoudelijk

kg per inwoner

	Amsterdam	KLASSE A	.
Groente-, fruit- en tuinafval	1	29	🔴
Oud papier en karton	22	27	🔴
Plastic, metalen en drankenkartons	23	23	⚪
Glas verpakkingen	17	15	🟢
Textiel	3	3	⚪
Klein chemisch afval	0	1	
Luiers	0	0	
Frituurvet	0	0	
Minerale stoffen	0	4	
Biogranulaat (onf)	2	17	🔴
Fijn restafval	206	184	🔴
Totaal fijn huishoudelijk	274	303	🟢
Scheiding (%) fijn huishoudelijk afval	25%	39%	🔴

Grof huishoudelijk

kg per inwoner

Grof tuinafval	4	5	🔴
Kringloopgoederen	0	2	
Oud IJzer	1	3	🔴
Elektr(on)ische apparatuur	2	4	🔴
Hout A en B	6	15	🔴
Hout C	0	1	
Puin	4	10	🔴
Overig brongescheiden	2	5	🔴
Nagescheiden	33	16	🟢
Grof (verbouwings-)restafval	24	23	⚪
Totaal grof huishoudelijk	76	85	🟢
Scheiding (%) grof huishoudelijk afval	68%	73%	🔴

Totaal

.

Huishoudelijk afval (kg/inw)	350	388
Scheiding (%)	34%	46%
Restafval (kg/inw)	230	207

Toelichting
Minerale stoffen, metalen uit bodemas en biogranulaat zijn uit nascheiding verkregen stoffen.

Hoeveelheden ingevoerd in het recyclingproces

Hieronder zijn de hoeveelheden weergegeven die uiteindelijk ingevoerd worden in het recyclingproces. Dit zijn de gescheiden hoeveelheden grondstoffen minus de vervuiling/ stoorstromen die er tijdens het sorteer- en verwerkingsproces nog worden uitgehaald. Sommige gescheiden stromen zijn niet geschikt voor recycling (waaronder asbest, C-hout) en staan op 0 weergegeven. Op basis van de in het recyclingproces ingevoerde hoeveelheden is het recycle-percentage bepaald.

Fijn huishoudelijk

kg per inwoner

	Amsterdam	KLASSE A	.
Groente-, fruit- en tuinafval	1	27	●
Oud papier en karton	21	26	●
Plastic, metalen en drankenkartons	18	17	●
Glas verpakkingen	15	15	●
Textiel	1	1	●
Klein chemisch afval	0	0	
Luiers	0	0	
Frituurvet	0	0	
Minerale stoffen	0	4	
Biogranulaat (onf)	0		
Metalen uit bodemas	6	6	●
Niet-gerecycled fijn huishoudelijk afval	212	208	●
Totaal fijn huishoudelijk	274	303	●
Recycling (%) fijn huishoudelijk	23%	31%	●

Grof huishoudelijk

kg per inwoner

Grof tuinafval	2	5	●
Kringloopgoederen	0	8	
Oud IJzer	1	3	●
Elektr(on)ische apparatuur	2	3	●
Hout A en B	0	4	
Hout C	0		
Puin	4	10	●
Overig	2	4	●
Nagescheiden	16	11	●
Niet-gerecycled grof huishoudelijk afval	49	44	●
Totaal grof huishoudelijk	76	85	●
Recycling (%) grof huishoudelijk	35%	48%	●

Totaal

.

Huishoudelijk afval	350	388
Recycling (%)	25%	35%
Niet-gerecycled huishoudelijk afval	261	252

Toelichting
Voor Amsterdam zijn de stoorstromen die bij het sorteer- en verwerkingsproces er nog uit worden gehaald berekend op basis van specifiek opgegeven sorteer- en verwerkingsrendementen. Hier is mede het recycle% op berekend.

Trend

In de onderstaande figuren is weergegeven hoe de afvalscheidingsresultaten van Amsterdam zich in de afgelopen vijf jaar hebben ontwikkeld ten opzichte van de benchmark.

Huishoudelijk afval

kg per inwoner

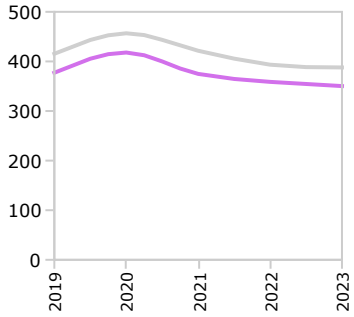

Scheiding

%

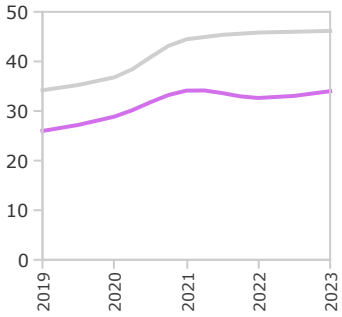

Restafval na scheiding

kg per inwoner

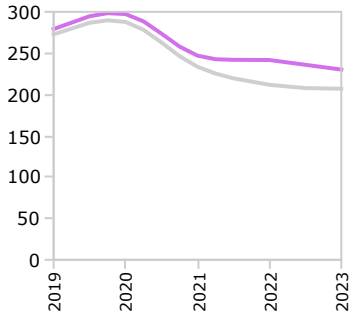

Groente-, fruit- en tuinafval

kg per inwoner

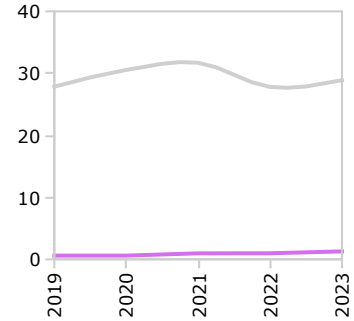

Oud papier en karton

kg per inwoner

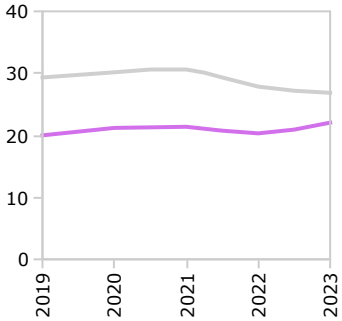

Plastic, metalen en drankenkartons

kg per inwoner

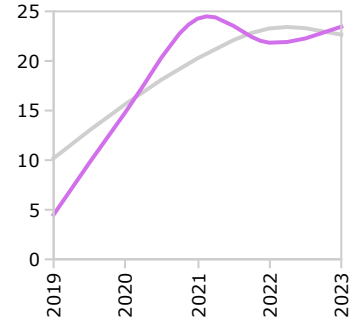

Glas

kg per inwoner

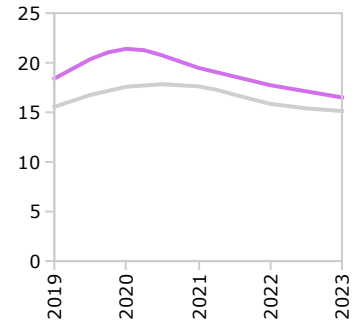

Amsterdam
KLASSE A

Grondstoffen in het restafval

kg per inwoner

	Amsterdam	KLASSE A	.
Groente-, fruit- en tuinafval	88	80	●
Oud papier en karton	17	20	●
Plastic, metalen en drankenkartons	5	14	●
Glas verpakkingen	10	9	●
Textiel	7	10	●
Totaal	127	130	●

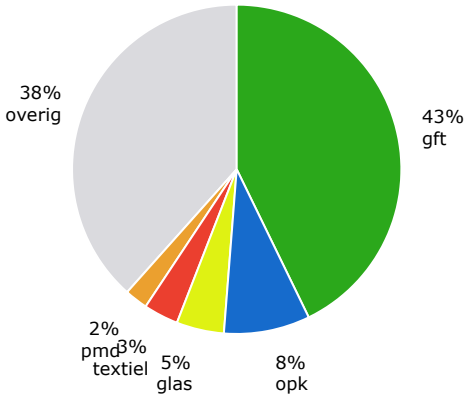

Amsterdam heeft 127 kilogram per inwoner aan grondstoffen (gft, pmd, glas, papier en textiel) in het fijn restafval zitten. Dat is **62**% van de totale hoeveelheid fijn restafval.

Vervuiling in de grondstoffen

in gewichts%

	Amsterdam
Groente-, fruit- en tuinafval	7%
Oud papier en karton	7%
Plastic, metalen en drankenkartons	

Toelichting

Grondstoffen in het restafval = geeft een indicatie van het afvalscheidingspotentieel. Het geeft aan hoeveel kilogram aan gft, oud papier en karton, pmd, glas en textiel nog in het restafval zit. Dit is bepaald op basis van de meest recent gehouden sorteeranalyse van het fijn huishoudelijk restafval. Eventuele nagescheiden grondstoffen zijn hierop in mindering gebracht. Ook de procentuele samenstelling is gecorrigeerd voor nagescheiden grondstoffen. Hierdoor kunnen de percentages afwijken van sorteeranalyseresultaten.

Vervuiling in de grondstoffen = geeft een indicatie van de aanwezigheid van niet-producteigen materiaal in de brongescheiden grondstoffen. Dit is bepaald op basis van de meest recent gehouden sorteeranalyses (in opdracht van gemeente of inzamelbedrijf). In geval van pmd gaat het om stoorstromen type 1 (=niet toegestane of gevaarlijke stoffen) en type 2 (= schadelijk voor verwerkingsproces waaronder te groot product eigen materiaal en/of product vreemd materiaal).

Grondstofketens in kaart

Voor de belangrijkste grondstoffen is de keten in kaart gebracht, gebruikmakend van data die door sorteerders/ verwerkers zijn aangereikt. Meetpunt is de 'post sortering' voor pmd, en post verwerking voor gft, papier en glas. De verwerkingsrendementen zijn door de opbulking van de grondstromen op installatieniveau (en dus niet op gemeenteniveau) bepaald.

Indien geen verwerkingsdata van een grondstof is opgevraagd, zijn generieke verwerkingsrendementen (landelijk gemiddelden) gebruikt. Voor Amsterdam is gebruik gemaakt van specifiek opgegeven sorteer- en verwerkingsrendementen.

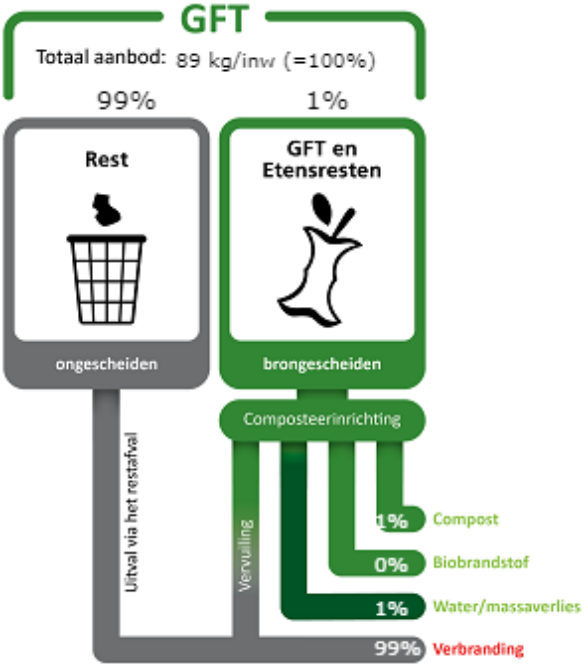

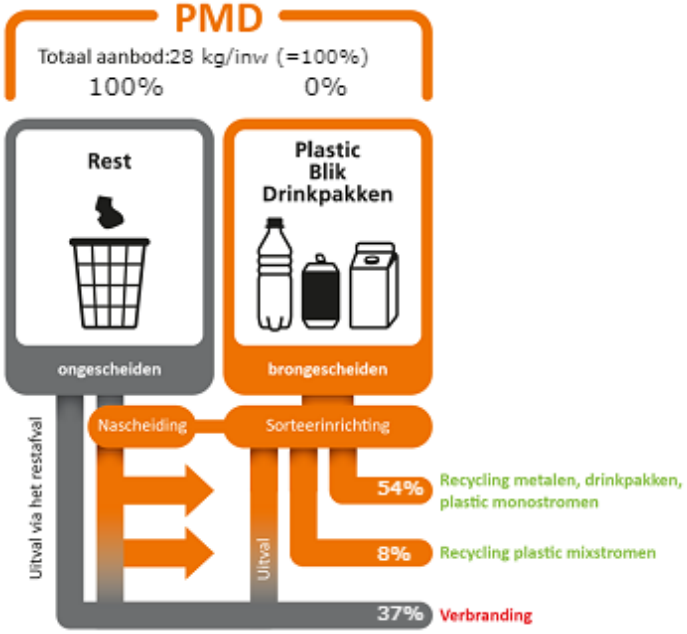

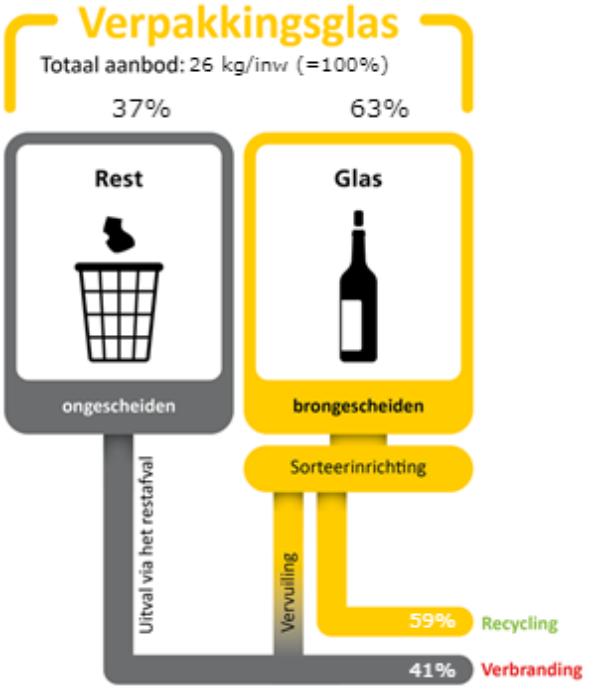

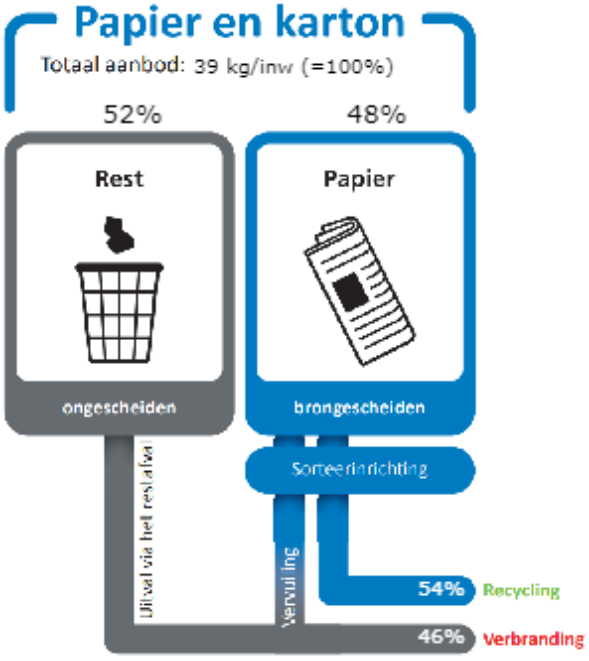

4. Kosten

€ per aansluiting

	Amsterdam	KLASSE A	.
Inzamelkosten	125	128	●
Overslag- en transportkosten	2	11	●
Verwerkingskosten	59	66	●
Overige kosten	73	37	●
Vergoedingen producentenverantwoordelijkheid	-7	-9	
Totale afvalbeheerkosten	252	231	●

Totale afvalbeheerkosten (€/aansluiting)

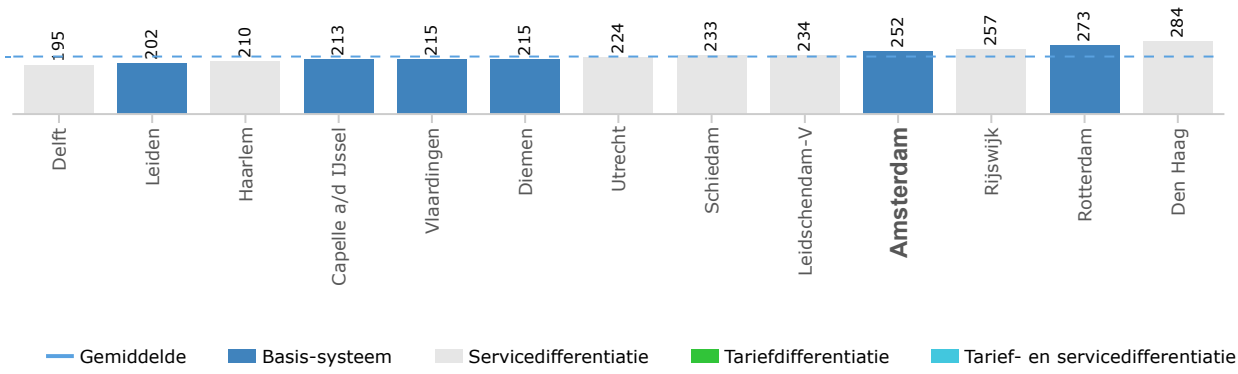

Kosten per materiaalstroom

€ per aansluiting

	Amsterdam	KLASSE A	.
Fijn restafval	105	109	●
Groente-, fruit- en tuinafval	2	19	●
Oud papier en karton	11	12	●
Plastic, metalen en drankenkartons	0	14	
Glas verpakkingen	5	3	●
Textiel	0	0	
Grof huishoudelijk afval	54	45	●

€ per ton

Fijn restafval	248	244	●
Groente-, fruit- en tuinafval	885	363	●
Oud papier en karton	317	236	●
Plastic, metalen en drankenkartons	0	538	
Glas verpakkingen	165	104	●
Textiel	-63	100	

Toelichting

Totale afvalbeheerkosten = de kosten die gemoeid zijn met de gemeentelijke zorgplicht, bestaande uit de inzamelkosten, overslag- en transportkosten, verwerkingskosten, en overige afvalkosten (wo beleidskosten, voorlichting, handhaving en perceptiekosten). Kwijtscheldingsbeleid, btw-compensatie en kosten voor zwerfafval en bedrijfsafval maken geen deel uit van deze kosten. Om die reden kunnen de totale afvalbeheerkosten lager uitvallen dan de afvalstoffenheffing.

De *kosten per materiaalstroom* zijn de kosten voor inzameling, overslag en transport, en verwerking. Voor plastic, metalen en drankenkartons zijn alleen de kosten voor inzameling weergegeven.

5. Dienstverlening

Het dienstverleningsniveau wordt in de benchmark gekwantificeerd met behulp van een vragen-score methodiek. Afhankelijk van de intensiteit (inzamelfrequentie, voorzieningsdichtheid) en de omvang (% huishoudens dat gebruik kan maken van de service) worden scores toegerekend. Er worden twee scores berekend: één voor de dienstverlening op grondstoffen (inclusief milieustraat) en één voor de dienstverlening op (grof) restafval. Een lage score voor restafval hoeft niet per definitie slecht te zijn (ivm het stimuleren van afvalscheiding).

	Amsterdam	KLASSE A	.
Dienstverlening grondstoffen (score)	319	333	●
Dienstverlening restafval (score)	52	59	●

Halen aan huis

aantal ophaalrondes per jaar

Groente-, fruit- en tuinafval	0	33	
Oud papier en karton	0	15	
Plastic-, metalen en drankenkartons	0	26	
Glas verpakkingen			
Textiel			
Fijn restafval	0	33	

Brengvoorzieningen

aantal huishoudens per voorziening

Groente-, fruit- en tuinafval	100	118	●
Oud papier en karton	187	198	●
Plastic, metalen en drankenkartons	0	287	
Glas verpakkingen	316	487	●
Textiel	1441	1528	●
Milieustraat	82356	53528	●
Fijn restafval	54	41	●

Afvalscheiding gestapelde bouw

% gestapelde bouw waar bij het perceel gescheiden wordt ingezameld

Groente-, fruit- en etensresten (gfe)	1%	59%	●
Oud papier en karton	100%	86%	●
Plastic, metalen en drankenkartons		75%	

Milieustraat

Aantal afvalstromen milieustraat	24	26	●
Openingsuren doordeweeks	45	41	●
Openingsuren weekend	9	8	●

6. Regie

In welke mate voert de gemeente of het inzamelbedrijf regie op het afval- en grondstoffenbeheer. In de benchmark worden 26 regieaspecten onderscheiden op 4 verschillende gebieden: beleid, burgerparticipatie, informatiesturing en circulariteit. De regiescore wordt bepaald door de som van de van toepassing zijnde regievaardigheden (maximaal 26 punten). Het percentage geeft aan hoeveel % van de gemeenten de betreffende regievaardigheid hebben toegepast.

	Amsterdam	KLASSE A	.
Score regievaardigheden	22	19	●

Beleidsregie

	Amsterdam	KLASSE A
Er heeft de afgelopen 5 jaar een uitvoerige beleidsevaluatie plaatsgevonden	✓	85%
Er is een actueel afvalbeleidsplan voor huishoudelijk afval vastgesteld	✓	✓
Bewoners zijn betrokken bij opstellen beleidsplan	✗	38%
Er is een afvalpreventieplan of -paragraaf opgesteld	✓	54%
Er worden regelmatig sorteeranalyses voor fijn restafval uitgevoerd	✓	77%
Er worden regelmatig sorteeranalyses voor grof restafval uitgevoerd	✓	31%
Er heeft de afgelopen 5 jaar een uitvoerig bewonersonderzoek plaatsgevonden	✓	92%

Burgerregie

Er wordt jaarlijks een communicatiekalender opgesteld	✓	69%
Er wordt regelmatig een communicatiecampagne rond afvalscheiding uitgevoerd	✓	92%
Er wordt regelmatig een communicatiecampagne rond afvalpreventie uitgevoerd	✓	62%
Gemeente maakt gebruik van afvalcoaches	✗	62%
Er is een mobiele afval-app voor bewoners	✓	✓
Met de mobiele app kun je een grofvuilafspraak maken	✗	62%
Met de mobiele app kunnen bewoners klachten doorgeven	✓	77%

Informatiesturing

Inzamelgegevens worden per deelstroom en inzamelwijze geregistreerd	✓	✓
Er vindt registratie van aanbiedgedrag plaats (containermanagement)	✗	8%
Er wordt jaarlijks een afval-grondstoffenmonitor opgesteld	✓	62%
Prestatie-indicatoren maken deel uit van de Planning & Control cyclus	✓	92%
Er vindt uren en kostenregistratie per inzamelactiviteit plaats	✓	92%
Gemeente voert actief contractmanagement met verwerkers en leveranciers	✓	85%

Circulariteit

Er is een actueel beleidsplan Circulaire Economie opgesteld	✓	69%
Er is binnen de organisatie een ketenregisseur aangesteld	✓	31%
Er vindt registratie plaats op circulaire indicatoren	✓	85%
Circulariteit maakt onderdeel uit van contracten met ketenpartners	✓	92%
De inzameldienst doet aan circulaire inkoop	✓	✓
De inzamelmiddelen zijn vervaardigd van circulair materiaal	✓	85%

7. Basisgegevens

Algemeen

	Amsterdam	KLASSE A
Aantal inwoners	893238	252146
Aantal aansluitingen	494133	127960
Aandeel hoogbouw (in %)	87%	67%

Gemeentelijk beleid

Doelstelling restafval (grof + fijn)	227 kg/inw	
Jaartal restafvaldoelstelling	2025	
Doelstelling afvalscheiding		
Jaartal afvalscheidingsdoelstelling		
Doelstelling huishoudelijk afval		
Jaartal huishoudelijk afvaldoelstelling		
Tariefdifferentiatie	–	
Restafval op afstand	–	
Frequentieverlaging restafval	–	
Scheidingsmethode PMD laagbouw	Uitsluitend nascheiding	
Scheidingsmethode PMD hoogbouw	Uitsluitend nascheiding	
Nascheiding grof huishoudelijk	Bij gehaald en gebracht grof (verbouwings)restafval	

Tarieven

Tariefsysteem	Huishoudgrootte	
Afvalstoffenheffing (gemiddeld vastrecht in €/ aansl)	402	365
Diftar-tarief restafval (in €/100 liter)	–	
Diftar-tarief gft (in €/ 100 liter)	–	
Verwerkingstarief restafval (€/ton) incl. stortbelasting	120	114
Verwerkingstarief gft (€/ton)	71	71
Verwerkingstarief oud papier en karton (€/ton)	-80	-75
Verwerkingstarief glas (€/ton)	-14	-14